

UJ KELET

IZSIDO • POLITIKAI • NAPILAP

Béke a határokon

Az egyik hír Varsóból érkezik, a másik Konstantinápolyból. Varsóból azt jelentik, hogy Románia és Oroszország megkötötte az előzetes békét. Konstantinápolyból viszont azt, hogy Görögország és Törökország között megindultak a békétárgyalások. Az utóbbi hír nem érkezik váratlanul, mindenki tudta, hogy miután a görög hadsereget annyira megverték, hogy tovább harcolni képtelen, végre is véget ér az áldatlan harc és kibékülnek az ellenfelek. Annál meglepőbb a román-orosz béke, amely több mint két éve húzódik s amelyről még a legutolsó napig is nemleges jelentések kerültek forgalomba. Nem igaz tehát, hogy a román-orosz békétárgyalásokat, miután annyiszor megszakították, ismét abbahagyták volna, ellenben tény, hogy a két ország írásba foglalta a sokat hangzottakat óhajt, hogy békében és egyetértésben akarnak élni egymással. Igen helyesen. Oroszország nem engedheti meg magának azt a kedvetlenséget, hogy a legsúlyosabb gazdasági leromlás, éhség és halálos járványok idején rendezetlen állapotban éljen délnyugati szomszédjával. De maga Románia sem passzívozhát a hadiállapottal, amely nemcsak róla, hogy nyugtalanságot és zavar jelent, még drágán is kell megfizetni. A határokon állandó izgalomban és készültségben kell lenni, az országban belül is valamilyen. Ez sok pénzbe kerül, mert a hadiállapot drága mulatság. De még több pénzbe kerül a valuta romlásának esése következtében, amely késéseiért követelmény. Mert ha egy országnak rendezetlen békeviszonyai vannak, ez a rendezetlenség kilométerre érezeti hatását, a tőzdek szeizmográfjai azonnal megérzik, jeleik s a szeizmográfusok sietnek levonni a következményeket.

Hogy milyen békét kötöttek Varsóban, ma még nem tudni. Az egyik delegátus úgy nyilatkozik, hogy kedvezőt. Ami bizonyára egyoldalú megjegyzés s a béke nyilván Romániára kedvező. Úgy tudjuk, hogy a román bizottság leghatározottabb kívánságára ezt az előzetes békét csak úgy tárgyalták meg és úgy írták alá, hogy orosz részről Beszarabiáról említést se tesznek. A taktika pillanatnyilag helyes is volt, mert ezzel elérte, hogy a tárgyalás simán, akadálytalanul, kevesebb gyújtóanyag körül bonyolódott le s végre aláíródott az a történelmi jelentőségű okmány, amely az európai béke megszilárdulásának etappja. De a távolabbi jövő szempontjából nem lehet eléggé hibáztatni ezt a taktikát. Ahelyett, hogy lezárta volna az adatlan pert, ahelyett, hogy békeszerződésbe rögzítették volna Romániának Beszarabára való jogát, félretették ezt az ügyet, hogy esetleg más időkben legyen gyújtóanyag a két ország között. Hiszen kétségtelen, hogy Beszarabiát különböző békeszerződésekben maga az antant biztosította Romániának, vannak történelmi és etnográfiai jogok is, de helyes lett volna a jogokat az ellentéllal is elismerni, mert így, hogy nem történt meg, nyitott ajtó marad a további sürdőségeknek és viszályoknak. Ez a Beszarabia immár látható szépséghibája az orosz-román békének, amelynek többi hibája és erénye csak később fogjuk megismerni. De bármennyi hibája is legyen, egyetlenegy nagy erénye kétségtelen és ez az, hogy a békeállapot, bár egyelőre csak előzetes békeokmányok alapján, a két keleti ország között ténylegesen létrejött s misem áll utjában annak, hogy a két ország felvegye a barátságos gazdasági összeköttetést és véglegesítse egymás között a békés viszonyt.

Már rég nincs értelme a huzavonának, a bizalmatlanságnak, hiszen Oroszország legkérelmezhetőbb ellenségei, Anglia, Amerika, sőt Franciaország is kezdik felmelegíteni egykor oly élénk kereskedelmi viszonyait. Mint-hogy ez gazdasági szükségszerűség, amelyből a viszonyfelverőkre csak haszon származhat, Románia sem szigetelheti el magát. Annál kevésbé, mert hiszen ő földrajzi helyzeténél fogva is az Oroszországgal való barátságos van utalva. Románia Délkelet-Európa és Oroszország között a közvetítő kapocs, de a maga terményeinek is Oroszországban találhat az időszerűtlen jövedelmét fizető piacokat. Ebből a szempontból üdvözljük az orosz-román békét

és ebből és más szempontokból a török-görög békeállapotot. Sajnos, amikor a két országpár között a béke helyreáll, Közép-Európában újra gurítják, nem is egy helyen, a civódás almáját. Felsősziléziát istentudja hányadszor intézik már el és Nyugatmagyarországra is történt már megegyezés néhányszor, de egy sem olyan, amely a békét állandósítja. De ha észak felől nyugtalan is a levegő, ez nem teszi jogosulttá azt a politikát, amely délen is borot gyújt s a borban villámok feszültségét. Örülni kell, hogy egyhelyütt mégis levezetőt kap az izgalom és a béke embere folytathatja a munkát, amely jobb idők előjárója.

A velencei eredményeket a kisanant vereségének tekintik

Az osztrák pártok hangulata — A magyar külügyminiszter nyilatkozata — A jugoszláv és cseh kormány aggodalma

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, október 17. Ma délutánra összehívták a külügyi bizottságot, amelyen Schober kancellár beszámolt a velencei tárgyalásokról. A külügyi bizottság dönt a határozatok felett. A nagymeterek erős ellentállásra készülnek. A parasztpárt támogatja Schobert, bár ez a párt sem bízik abban, hogy a soproni népszavazás zavartalan lesz. Általában az a felfogás, hogy

a csehszlovákiai szavazóbizottság nem nyújt kellő garanciát a népszavazás igazságos keresztélvitelére.

Követelik, hogy a soproni népszavazás mellett Mosonban és Szentgotthárdon is tartsanak népszavazást. Sopronon kívül Balf, Ágfalva, Brennberg, Harka, Kopháza, Nagycenk, Rákóc, Boz és Kúnfalva községekben szavaznak a hovatartozás felett. Az „Arbeiterzeitung” vezető cikkében megállapítja, hogy az osztrák munkások a nagymeterekkel szemben nem fogják ellenezni a velencei egyezmény jóváhagyását. A szocialisták véleménye szerint a nyugatmagyarországi kérdésben a béke

alkalmas lesz Ausztria pénzügyeinek rendezésére és a monarchista áramlatok letérésére.

Schober kancellár ragaszkodik ahhoz, hogy ebben a kérdésben az összes pártok nyilvánítsák véleményüket.

Nyugatmagyarországon most visszatért a nyugalom. A felkelő bandák szétszéledtek, a bandák résztvevői visszatértek polgári foglalkozáshoz, nem várták be a magyar kormány beígért rendszabályait, vagy intést kaptak a kormánytól, hogy a velencei konferencia után további akciójuk szükségtelen. A magyar nemzetgyűlést egyelőre, hír szerint, nem hívják össze. Bányffy külügyminiszter a nemzetgyűlés külügyi bizottságát informálta a velencei tárgyalások eredményéről. A velencei konferencián

a magyar kormány bizonyos garanciákat vállalt. Ezek

a garanciák vonatkoznak mindenekelőtt a népszavazásra, azonkívül arra, hogy Ausztriának az átadási területet felkelőktől mentesen adják át.

hogy a birtokbavétel zavartalanul történhessen meg. A magyar kormány felhívást intézett a felkelőkhöz, akiket felszólított, hogy tegyék le a fegyvert. A kormány intézkedett, hogy a tiszték tíz napon belül tegyék le a fegyverüket, mert különben összeütközésbe kerülnek a törvénnyel. A főiskolai hallgatóknak ugyancsak tíz napon belül jelentkezniük kell az egyetemre, ellenkező esetben elvesztik szemeszterüket. Bethlen miniszterelnök szintén nyilatkozott a velencei tárgyalásokról. Szerinte a népszavazás kétségtelenül Magyarországra fog eldőlni. Közölte azt is, hogy a magyar kormány a kiürítésre garanciákat vállalt, ha ehhez a kormány nem járulna hozzá, a kormány levonná a konzekvenciákat.

A velencei szerződést

a kisanant súlyos diplomáciai vereségének tekintik.

Ha Sopron magyar kézen marad, a jugoszláv-cseh korridor terve lehetetlenné vált. A velencei szerződés különösen Benes diplomáciai veresége. A szerb és a csehszlovák diplomácia között most tárgyalások folynak a nyugatmagyarországi kérdésben. A belgrádi „Pravda”-a azt írja, hogy a velencei egyezmény sérti a jugoszláv érdekeket. Elsősorban azért, mert Sopron Magyarországra marad és ezzel a csehszlovák-jugoszláv közvetlen összeköttetés megszünt. Másodszor azért, mert

felbátorítja Magyarországot a trianoni szerződés más feltételeinek megváltoztatására.

A csehszlovák és jugoszláv sajtó megállapítja, hogy Olaszország a velencei konferenciával éket akar verni a kisanant államai közé, amelyeken az új Közép-Európa politikája nyugszik. A jugoszláv és a csehszlovák kormány még mindig figyelemmel kíséri a magyarországi eseményeket, mert a magyar kormánnyal szemben bizalmatlan és a vitás kérdések megoldását a portorosei konferenciára bizza.

A népszövetség a kisebbségké

Bécs, október 17. (RTL.) A népszövetségi egyesület ülésén elhangzott Dumba osztrák de-

legátus javaslatát — az olasz megbízott módosításaival — a kisebbségek védelmére vonatkozólag. A javaslat szélesebb alapokra kívánja fektetni a kisebbségek védelmét, panaszbizottság kiküldésével

Munka viszonyok Jaffában

Javult a helyzet

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jaffa, október 11. Jaffában a munkaviszonyok az utóbbi hónapok folyamán némileg megjavultak. Csak az építkezések nyolcszáz gyakorlatlan és száz szakmunkást foglalkoztatnak, azonkívül számos olyan munkást, akik homokot és más építőanyagot szállítanak. A munkaidő nyolc óra naponta és 30 piaster a napszám. Az utóbbi időben az a törekvés indult meg, hogy a munkabéreket leszállítsák. Egy szerencsétlenség következtében, melynél egy chalué építés közben életét veszítette, az építőmunkások életbiztosító intézetének létesítését sürgetik. Az építkezési munka fejlődésével a Jaffában dolgozó asztalosok száma hatvanról több mint kétszázra növekedett. Kezdő munkások bére 30, szakmunkásoké napi 90 piaster körül váltakozik. A szabómunkások helyzete hosszabb ideig válságos volt, mert az egyetlen jaffai gyár beszüntette üzemét. A külföldről importált készruha versenye nagyon éreztetve lett. A közvélemény hatása alatt nagy súlyt helyeznek arra, hogy a ruhaszükségletet az országban állítsák elő. A zsidó légiből elbocsátott katonák, főleg amerikai zsidók, szabómunkások termelészervezetet létesítettek, melynek „Malbisich” a neve s teljesen modern gépekkel dolgozik. Jaffában még körülbelül nyolcvan varrónő is van.

A cipő kéziipar alacsony fokon áll. A munkások legnagyobb része szefárd és jemenita zsidó, 12 órát dolgoznak naponta. E munkaág tanulói nagyon mostoha helyzetben vannak és már tíz éves korukban munkára fogják őket.

Fém munkás mindössze husz van. Ez az iparág most krízisen megy keresztül, mert ezelőtt a legtöbb megrendelést a narancstermesztők adták fel (pl. öntözőkészülékeket) és most újabb narancsültetvényeket nem létesítenek. A gyárak legnagyobb részét bezárták, mert Rustenberg mérnöknek az ipar elektrifikálására vonatkozó tervéről az ipar teljes újjászervezésének a szükségességét várják. A legtöbb fém munkás emiatt felhagyott a foglalkozásával és sófról lett, vagy más élet pályára lépett át.

Jaffában van aztán még körülbelül hatvan betűszedő és nyolcvan földmunkás. Zsidó fuvaros csak a májusi események óta van Jaffában és még mindig bizonytalan, hogy a zsidók ezt a foglalkozási ágat megtarthatják-e. Vagy hatvan ember kellemetlenségét foglalkozik és tizen fodrászok. Az összes Jaffában dolgozó zsidó munkások száma aránylag még mindig nagyon kicsiny.

A Sfatul Negustoresc jelöltje a kamarai elnökségre

Megkezdődött a korteskedés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások tudvalevőleg november 9-re vannak kitűzve. A korteskedések már most megkezdődtek és azokból itélve rendkívül heves harcokra van kilátás. Eddig két csoport áll egymással szemben: a hivatalos kamarai csoport és a szabad kereskedők csoportja. Az elsőnek már meg is van a listája, ezt a kamara tisztviselőinek egyrésze állította össze és kivülük tizenkilenc, főképp román kereskedő írta alá. Ennek a listának az elnöke Lucaciú Péter, az állami sóbányák monopóliumának igazgatója, alelnökei Evian N. Joan bankigazgató és dr. Pap Sándor, a Sfatul Negustoresc elnöke.

A szabad kereskedők csoportja még nem állította ugyan össze jelölőlistáját, a Sfatul Negustoresc listája ellen azonban már megkezdte akcióját. A független kereskedők főleg azt kifogásolják, hogy ebben a listában úgyszólván nincsen egyetlen kereskedő és iparos benne. Aziket a Sfatul kandidatek, azok legnagyobb részét hivatalnokok, ügyvédek és bankigazgatók. A kereskedők ennél fogva nem látják érdekeiket biztosítottak és attól félnek, hogy a kamara a jövőben még távolabb esik az igazi kereskedelemről, mint ahogyan most van.

November 9-ig még három hét áll rendelkezésre és ez elég idő ahhoz, hogy a választások és a vezetőség kérdését alaposan megfontolják. Bizonyosra vesszük, hogy ezt a fontos ügyet nem párt- és nem személyi szempontok szerint fogják elintézni, hanem úgy, ahogy ezt a kereskedők és iparosok közös érdeke a legjobban megkívánja. Valószínű, hogy Meles prefektus maga is, mihelyt megkapja kormánybiztosi kinevezését, mindent meg fog tenni abból a célból, hogy a kamarai kérdést közmegelégedésre oldják meg.

— A Magyar Általános Hitelbank erdélyi fiókjának sorsa. Budapestről írják, hogy a Magyar Általános Hitelbank komiténikét adott ki, amelyben kijelenti, hogy az utódállamok területén lévő fiókjait külön részvénytársaságokra alakítja át és nacionalizálja. A komiténiké szerint elkerülhetetlen, hogy erdélyi fiókjaival is hasonló tranzakciót bonyolítsanak le. Ebben az ügyben báró Kornfeld Pál és Ervin Kálmán igazgatók a legközelebb Nagyváradra utaznak, ahol a tárgyalásokat megkezdik.

Fűteni és világítani fogják a vasuti kocsikat

Csökkentik a várakozási időt — Hogyan tanítják románra a magyarnyelvű vasutasokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A CFR. vezérigazgatósága néhány nappal ezelőtt több rendeletet adott ki, melyek a téli menetrenddel kapcsolatosan különféle intézkedések végrehajtására utasítják az üzletvezetőseket. Ezek között legfontosabb az, amely a vasuti kocsik fűtésének és világításának ellenőrzésére vonatkozik. A vezérigazgatóság nemrég külön felügyelőseget szervezett Bukarestben, amely kizárólag a vasuti kocsik karbantartását intézi. Ennek a felügyelőségnek hivatásáról valamint az üzletvezetősegek ellenőrző munkájáról Hosszu Juon kolozsvári üzletvezető a következőket mondotta:

— Megnyugtathatom a közönséget: az idén fűtve lesznek a vagonok. Egy központi szerv és több üzletvezetőség gondoskodik arról, hogy az utasok meleg és világos kocsikban utazhassanak. Az ablakokat megjavíttatjuk, a világítási és fűtési vezetékeket rendbehozzatjuk. De egyébként is azon igyekeztünk, hogy a közlekedést, a téli hónapok idejére, úgy változtassuk meg, hogy a várakozási idő mindenütt kevesebb legyen, különösen a csatlakozásoknál, amelyek eddig hosszú órákra, hideg várótermekbe, vagy épenséggel a nyitott peronra kényszerítették a közönséget. Ennek elkerülése céljából a mellékvonalokon közlekedő vonatok menetrendjét, a lehető legprecízebbül, a fővonal vonatainak közlekedéséhez igazítottuk. Ez az oka annak, hogy az utóbbi napokban olyan sok menetrendváltás volt.

Megkérdeztük az üzletvezetőt: történtek-e hasonló intézkedések a határforgalomban is.

— Csehszlovákiával szemben már régen megszűntek az órászámra való várakozások és Magyarország felé is két-három órára redukáltuk a csatlakozási időt. Ezekben a vonalakon a tehervonatok már nem sokára átrakodás nélkül mehetnek át a határon, a személyforgalomban pedig az internacionális vonatok viszik át az utasokat átszállás nélkül.

Hosszu üzletvezető megemlékezett végül az egyik kolozsvári lapnak arról a híreről, amely a magyarnyelvű vasutasoknak a regátba történő tanulmányi áthelyezéséről szól és ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy az áthelyezés cserealapon és a családi viszonyok figyelembevételével fog történni.

Megdeputálják a tanítót

Írta: Ujvári Péter

Szárjól-szárjára adták a hírt: Stopperék tanítót kaptak. Nulla az irigységtől epeömleszt kapott. Hogy szaladtak a lovak azzal a Stoppernével. Tavaly pádi mentumot rakatott a belső szobában, most meg már tanítót is szegődített. Nobát, az a nagy gögőtől már nem is tudja, mit csináljon.

— Nulla lelkem — mondja Cimmetné — a vérben van a flancolás. És a kölykeit is arra neveli. Képzeld csak, Berele nyelvtant fog tanulni. Higgye el, ezek valami nagy smadra készülnek.

— Rendes zsidót nem is neve nek abból a gyerekből. Ha már nyelvtant tanul, mi? No, gönnölnöm neki.

Szó sincs róla, nem gönnölte neki, csak az irigységét takargatta ezzel a szép beszéddel. Ami azonban Berelet illeti, hát itt közel járt Nulla az igazsághoz. Nehezen fognak ebből rendes zsidót nevelni. Ma is például az új cida klit akarta fölvenni a tanító tiszteletére.

— Hiszen mondom magának — hiteti Cimmetné — már a kölykeibe is beleneveli a flancot.

— No és ráadta? — kérdi Nulla magánkivül.

— Nem adta rá. A gyerek a földre ve-

tette magát, bögött, mint egy vadállat, hogy neki az új cida klit kell. Persze, mert mit tanul az anyjától? Hengeszt és hengeszt. És az anyja adott neki két pofont és azt mondta: Berele a cida klit nem kapod, de ha jó leszel és úgy viselkedsz, mint egy úri gyerek, akkor, elengedem holnap a nyakadat. És holnapután is elengedem. Jó, Berele? Szombatig nem mosdom a nyakadat, csak szombaton mosdom meg.

— Hogy tudja az a bankot adni.

— Ez még semmi, lelkem. A java csak most gyön. Hát a Berele a cida klit már nem bánja. Hanem azt mondja: mama, meguragatom a tanító bácsit? És mit mond a Stopperné? azt mondja: hogyyne, gyönyörűségem, ha jól viseled magad, meguragatom Berele kapálódzik: de én azt is akarom mondani neki, hogy rihes. Stopperné megcsókolja: mindent mondhatok neki, gyönyörűségem, mert hatvan forintot ígért neki az a marha apid. Hát mit szól hozzá, Nulla lelkem, hatvan forintot ígért nekik. Meglássa, ezek a nagy flancoktól még megbolondulnak.

A férfiak más módon igazgatódtak a tanító miatt. A vézna, szomorú Stopper megmondta Null Alternak, hogy az a Kleinmann, akit hozott, nem közönséges tanító. Az egy kész professzor. Choverja van a nagybükkösdi rabbinustól és a negyedik polgárból már a vizsgát is majdnem letette.

— No, ez sok mindent tudhat — gondolta Null Alter — vegre lesz valaki, akitől egy okos szót is hallhat az ember.

Vacsora előtt pipára gyújtott, átment Cimmethez és elhívta Stopperékhoz, megdeputálni a tanítót.

Stopperék vacsorához készültek.

— Vendégek győznek — mondta a szomorú Stopper.

— Jól van — mondja Stopperné — a tanító ur majd társalogni fog velük.

A tálat maga elé huzta és a húst szeletelni kezdte:

— Stopper, te nekéd nem való az a kövér hus. Legjobb, ha egy tokhagymás piritottat eszel. Tudott mit, az is nehéz nekéd. Egyék csak egy jó meleg cibere. A tanító ur is azt kap. A cibere jó gyomrot csinál. Meglássa tanító ur, én kikuralom magat.

Kleinmannak kopogott a szeme az éhségtől, de a cibere benne volt az alkuban és a rossz gyomra is, hát nem tiltakozhatott. Letetelte a cibere és nézte, hogy a vörös orru Stopperné hogy dobálja magába a kövér falatokat.

— Különben is — vigasztalta Stopperné — a művelt emberek keveset vacsoráznak. A művelt emberek inkább társalognak. Remélem, tanító ur, ez a kegyed elve is. Aprópos, mit tart kegyed a kegyed szóról? Nem gondolja, hogy finomabb, mint az én?

Németország tüntet a genfi határozatok ellen

A nagykövetek tanácsára bízták a felsősziléziai határozatok végrehajtását — Balfour Felsőszilézia felosztásáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 17. A népszövetség tanácsa döntését közölte a főtanács elnökével, Brianddal, aki a határozatokat eljuttatta a szövetséges kormányokhoz. Az angol kormány kezdeményezésére a szövetségesek elhatározták, hogy a főtanácsot egyelőre nem hívják össze és a felsősziléziai döntés végrehajtását a nagykövetek tanácsára bízzák. A felsősziléziai határozat kihirdetése tehát szintén a nagykövetek tanácsának a feladata lesz. A nagykövetek tanácsa fogja notifikálni a német és lengyel kormánnyal a döntést és gondoskodni fog a végrehajtás időpontjának megállapítása után a határozatok keresztülviteléről.

Felsősziléziában vasárnap hivatalosan közölték a népszövetség határozatát. A határozatok közlése után a felsősziléziai német bizottság állástáványt intézett a német lakossághoz, amelyben közli, hogy a német nép sohasem fog belenyugodni ebbe a döntésbe. Németországnak ugyan nincsen rá módja, hogy ellen-szegüljön az antant erőszakos akaratának, de kötelességének tartja, hogy tiltakozzon a genfi határozatok ellen. A felsősziléziai német bizottság táviratot intézett a német kancellárhoz is. A német munkásság valószínűleg proklamálni fogja az általános sztrájkot.

A nagykövetek tanácsának megbízottai október 20-án adják át a lengyel kormánynak és a német kormánynak a nekik ítélt felsősziléziai területeket. A területek átadása valószínűleg nem fog minden incidens nélkül történni. Máris attól tartanak, hogy az átadási területen lévő német bandák fel fogják robbantani a hidakat és ellenszegülnek a genfi határozatoknak. Berlinben és a nagy ipari centrumokban állandóan nagy tüntetést tartanak a genfi határozatok ellen. A kormány minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik lecsendesíteni a forrongó néphangulatot.

A népszövetség tanácsának tegnapi ülésén Balfour, Anglia képviselője nyilatkozott a felsősziléziai kérdésről. Elmondotta, hogy a népszövetségi tanács egyhangúlag hozta meg döntését. Beismerte, hogy az ipari vidékek felosztását bizonyos nehézségek merülnek fel. De ha Németországot és Lengyelországot előkészítik arra, hogy okosan járjanak el, a felosztási terv könnyen realizálható. Azt is meg lehet érteni, hogy a németek érdekeik mellőzését látják ebben a határozatban, de a tizenöt évi átmeneti idő alatt a német ipar helyrehozhatja magát. Ezalatt erőszakos kisértetés

nem történhet, a német márká pedig a lengyel részben is megmarad törvényes fizetési eszköznek. Intézkedések történtek, hogy az egyik részben termelt nyers anyagokat a másik részbe nehézség nélkül átszállíthassák. Könyvités történt a munkások és más személyek közlekedésénél is. Végül reményét fejezte ki, hogy úgy a német, mint a lengyel nép be fogja látni, a megoldásra csak ez az egy lehetőség volt.

A görög-török háború vége

Fegyverszünet előtt Kisázsiaiban — Franciaország és Anglia közvetíti a békét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, okt. 17. A Morningpost értesítése szerint a közeljövőben a kisázsiai fronton megszüntetik az ellenségeskedést. A lap konstantinápolyi jelentést kapott, amely azt is közli, hogy az ellenségeskedés beszüntetése után hamarosan megkötik a fegyverszünetet. Ez az első lépés lenne a kisázsiai kérdés békés megoldása felé. Kemal pasa közvetlen tárgyalást nem folytatott a görög kormánnyal és Görögország minden közeledési kísérletét viszszaütötte. A görög kormány ezért szükségessé tartotta, hogy Párisban és Londonban a nagyhatalmak kormányait közvetítésre kérje fel. Valószínűleg a közeli fegyverszünet és a béke Franciaország és Anglia intervenciójára történik.

Gunaris kormányát csak ez az ésszerű békepolitika tudta megmenteni a bukástól. Görögországban igen erős a békehangulat, a lapok folyton a megegyezéses békéről írnak. Konstantin király békebeszéde után a görög kormány is nyíltan hangoztatta, hogy beszünteti a háborút Kemalék ellen. A kamara mai megnyitó ülésén Gunaris miniszterelnök expozé tartott, amelyben a katonai helyzetről és a politikai helyzetről beszélt. Ebben a beszédben jelentette be hivatalosan, hogy Görögország békeakciót indított. A görög kamara az expozé 218 szavazattal tudomásul vette, a kormány mellett szavazott Stratos 19 pártja is. Venizelos pártja, összesen 71 képviselő a szavazásban nem vett részt.

Életünk gyermekeinkben teljesül. Magunknak adunk, ha a Tarbutnak adunk

— A kegyed szó — mondja Kleinmann — anatómiailag a kegyelmességéből származik, tehát föltétlenül finomabb. Kegyednek igeza van.

— Kegyed tehát azt hiszi . . .

— Föltétlenül azt hiszem.

A vendégek bejöttek, köszöntek és leültek. A tanító nem mutatás be, mert ez ott nem szokás. A vitába sem kaveredték, mert ők csak hallgatni jöttek. Berele ellenben így gondolta, hogy ő is beleszólhat. Beleszólott:

— Tanító bácsi, maga rihes.

Stopperné rászólt:

— Berele, ne mondd úgy, hogy maga. Ez csúnya, Berele. Mondd úgy, hogy kegyed. Berele szót fogadott.

— Tanító bácsi, kegyed rihes.

Stopperné arca ragyogott.

— Milyen intelligens, ugy-e, tanító ur. Csak egyszer mondjon neki az ember valamit és már a fejében van. Mit gondol kegyed, kire hasonlít? Olyan, mint az apja, ugy-e.

— Alma nem esik messze a fájától — kuncog a szomoru Stopper és barackot nyom a Berele fejébujjára. — Nem igaz?

Kleinmann érzi, hogy most valami nagyon tudós választ várnak tőle. Felkapaszkodik a helyzet magaslatára és azt mondja:

— Ugy van. Ez egy törvény. Az alma a gravitációt követi. Amióta Nyuton föltalálta, hogy a földnek központja van . . .

— Ugyan ne mondja — emlékszik Null Alter — ezt . . .

— Ugy van, ezt Nyuton találta fel és azóta az alma mindig csak lefelé eshetik.

A cseléd bejött és letakarította az asztalt. Stopperné előtti a nagylelkűség. Holnap az egész falu csak az ő tanítójáról fog beszélni. Ezért hálát érez Kleinmann iránt és érzi, szép volna, ha ennek kifejezését adná. Hadd lássa a tanító, hogy olyan családhöz jött, amely itt a legelő és amely meg tudja becsülni a műveltséget.

Barátságos mosollyal Kleinmann felé fordult:

— Jólakott, tanító ur? Ha még éhes, csak szóljon kegyed. Ne is szóljon. Látom, még elbirna kegyed valamit. Julesa, csináljon a tanító urnak egy borogatást. Cibere és borogatás az a legjobb, ha az embernek gyöngögyomra van.

Null Alterné majd megpukkadt a méregtől, mikor ezt az ura elbeszélte:

— Nohát, ez sok. Egy ilyen flanc. Borogatást ad a vacsorához.

Null Alter csigaszottta:

— Dukál ennyi egy ilyen finom embernek. Hanem azt az almát nem értem. Szeretném tudni, mit csinált azelőtt, mikor még nem tudta, hogy muszáj neki a földre esni. Egy álló hétig erről gondolkodott.

Megegyesedett az Averescu-kormány helyzete

Erdélyi politikus lesz a belügyminiszter — Averescu felhívása az új adótörvény védelmére

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bratianu és Maniu között, mint már jelentettük, a megegyezésre irányuló tárgyalások megszakadtak, amit a liberális párt egy része örömmel fogadott. A tárgyalásokat azonban, mai bukaresti távirataink szerint újra felvették és Maniu csüörtökön találkozni fog Bratianuval. Általában mindkét részen kevés reményt fűznek a pactum lehetőségéhez.

A kormány és parasztpárt megegyezik

A kormány helyzete egyre inkább megerősödik, főleg amióta a parasztpárttal való megegyezés majdnem bizonyossá vált. Bujor Pál volt szenátuselnök, a parasztpárt egyik vezére ugyan az „Adeverul” munkatársának azt mondta, hogy a parasztpárt és a kormány közötti kooperációról szóló hírek teljesen alaptalanok. A parasztpárt csak azon esetben tér vissza a parlamentbe, ha a választójogot korlátozni akarnák, ami ellen minden erejével felvonná a harcot. Ezzel szemben a néppárt és a parasztpárt között a tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy beavatott körökben már a legközelebbi napokban várják a megegyezés nyilvánosságra hozatalát. Amennyiben ez megtörténik, a liberálisok és a nemzeti párt asszociációjának ellensúlyozására Averescu a belügyi tárcát erdélyi politikusnak adja át, Argetoianu pedig a Banca Nationala kormányzójává nevezik ki. A parasztpárt egy miniszteri tárcát kapna, valószínűleg a földművelésügyi.

A csernovici népgyűlés

A néppárt legutóbbi vidéki népgyűlésein a kormány egyes tagjai is megjelentek és éles hangon kelték ki a nemzeti párt regionalista törekvései ellen.

A csernovici nagy népgyűlésen Averescu miniszterelnök, Negulescu közoktatásügyi és Cudalbu mezőgazdasági miniszter is részt vett. A miniszterelnököt Bukovina minden állomásán lelkes fogadtatás várta. Itzanyban hozzácsatlakozott Popovics Dori bukovinai miniszter, valamint Popovics Eusebius kamarai alelnök. Csernovicban óriási néptömeg várta az állomáson. Mircescu tábornok üdvözölte a hadsereg, Sandru polgármester a város nevében. Majd a felekezetek képviselői járultak Averescu elé, aki meghatóttan mondotta:

— Mint katona Nagyrománia megvalósításáért küzdöttem, most mint polgár a legnagyobbított ország konszolidációjáért harcolok.

Ghilezan Livius az erdélyiek nevében üdvözölte a bukovinaiakat és kárhoztatta azt a szeparatizmus szellemet, amely az erdélyi nemzeti párt vezéréit akciójukban vezeti. Ezután a miniszterelnök mondott nagy beszédet a regionalizmus ellen, az egység és közös munka szükségét hangoztatva.

Averescu felhívása a parasztsághoz

Az új adótörvényeket az ellenzék tudvalevőleg erősen felhasználta a kormány elleni agitációjában. Titulescu pénzügyminiszter a napokban kijelentette, hogy az új törvény semmiképpen sem jelent elviselhetetlen terheket és bár azoknak formai módosításához maga is hozzájárul, semmiképpen sem fogja megengedni, hogy az adótörvényen lényegében változtassanak. A lakosság megnyugtatóására és felvilágosítására most Averescu tábornok felhívást intézett a falu népéhez, amelyben arra inti a parasztságot, hogy ne üljön fel a tendenciózus híreszteléseknek, hanem várják be az adó megállapításához szükséges munkálatait véget. A felhívást különböző példákkal bővít, amelyekkel az adók különböző neveit magyarázza meg.

A Romania Noua megszűnik. Bukarestből jelentik, hogy a Romania Noua anyagi zavarok miatt megszűnik. A lap deficitje 3 és fél millió lei.

Előzetes béke Románia és Oroszország között

Területi kérdésekről nem tárgyalnak — A varsói megegyezés

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, október 17. Varsóban megkötötték a román orosz előzetes békét. A béketárgyalások szeptember 22-én indultak meg, az utolsó tárgyalás a lengyel királynak, Poniatovskinak palotájában, amelyet a lengyel kormány bocsátott a román és orosz delegátusok rendelkezésére. Romániát a tárgyalásokon Filaliti, Románia meghatalmazott minisztere képviselte.

A tárgyalásokon Beszarábia kérdését nem érintették. Ezt a kérdést Románia végleg elintéztnek tekinti, a román delegáció kategorikus kívánságára szóba se kerülhetett. A tárgyalások anyaga területi kérdést nem érintett,

hanem hajózási és gazdasági kérdéseket, amelyeket már az előző tárgyalásokon folytattak megbeszélések.

A megegyezés tegnap létrejött. A megegyezésről szóló jegyzőkönyvet most szövegezik és holnap Románia és Szovjetország megbízottai aláírják. Az egyezmény csak előzetes feltételeket tartalmaz. Ezek alapján újabb konferenciát fognak tartani, amelyen a megfelelő felhatalmazással ellátott delegátusok megkötik a végleges békesszerződést. Filaliti meghatalmazott miniszter, mielőtt az előzetes egyezményt aláírta, a román delegáció tagjaival Bukarestbe érkezik.

Kézrekerül

Sajovics-cég belőrlője

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Még a múlt hónap elején történt, hogy a Kajántó-utca 1. szám alatt lévő Sajovics és Lebovics féle faraktárba ismeretlen tettesek bejutottak. A betörők állucskos segítségével behatoltak a cég irodahelyiségébe s onnan egy írógépet, egy biciklit loptak el. A helyiség egyik sarkában álló hatalmas pénzszekrényt azonban hiányos szerszámaikkal nem bírták feltörni.

Másnap reggel, mikor a tulajdonosok be mentek a raktárba, észrevették, hogy az írógéptől alig néhány lépésre egy kettőtört tengelyű targonca van és rajta a Wertheim-kassza, melyen feszítésszökök nyomait lehetett látni. Miután megállapították, hogy a szekrény tartalma érintetlen és csak kisebb lopás történt, az esetről feljelentést tettek a rendőrségen.

Andreescu rendőrkapitány, a büntügyi osztály főnöke az ügy kiderítésével a Moholean-csoportot bízta meg. A detektívek hosszas és kevés támponttal rendelkező nyomozása tegnap végre eredményesen fejeződött be. A vizsgálat során szerzett terhelő bizonyítékok alapján letartóztatták Cadis Joan jómódú gyulai lakost. Az elfogott ember nem is próbált tagadni. Teljesen beismerő vallomásaiban elmondotta, hogy a betörést teljesen egyedül, minden idegen segítség nélkül követte el és ép ezért nem tudott a pénzszekrényvel boldogulni. Mikor látta, hogy a kasszát nem bírja felfeszíteni, kiment az utcára, ahol rövid keresés után megpillantotta a 13. számú hordár tolokocsiját, bevitte a raktárba és hosszas fáradságos munkával sikerült neki a nehéz vasszekrényt a targoncára dönteni. Az volt ugyanis a szándéka, hogy a kasszát elszállítja valahová s majd ott nyugodtan feltörheti. A páncélszekrény azonban nagyon is súlyos volt, egybegyában nem bírta elhurcolni s amikor megpróbálta hogy elvigye, a gyenge targonca hátsó kerekének a tengelye eltört.

A sikertelen betörés után az írógéppel együtt elkerült a raktár az apjához, aki dúsgazdag ember. A biciklit eladta egy ismerősének, aki gyanútlanul járt-kelt vele a városban, mert Cadis elég gazdag ember ahhoz, hogy biciklit legyen. A rendőrség felismerte a gépben a Sajovics cég tulajdonát és ezen az alapon indult meg a nyomozás. Pár nap múlva az írógép is megkerült. Az egyik detektív találta meg a Szamos partján. A büntjelek birtokában már könnyebb volt a rendőrség munkja, melynek eredménye a tettes letartóztatása lett.

A nyomozás még nem fejeződött be teljesen. A rendőrség ugyanis hivatalos értesítést kapott Marosvásárhelyről és Nagyváradról, hogy ott hasonló körülmények között több betöréses lopás történt az utóbbi időben. A kolozsvári rendőrség részéről Pollák detektív utazott a jelzett városokba annak a kiderítésére, hogy a marosvásárhelyi és nagyváradie esetek nincsenek-e valamilyen összefüggésben a Sajovics féle betöréssel.

A népszövetségi urak vizitje Bécsben

— Az Uj Kelet bécsi munkatársától —

Bécs, okt. A korán ereszkedő októberi esteben szomorú a Ring. Reménytelenül mered a nyirkos sötétségbe a böles Pallas Athéné óriási szobra a parlament előtt. Határozatlan jövőnd zúgását hallgatja mintegy, elémúltan és megrendülve. Pedig éppen most közel van a Völkerbund mentése Bécshez. Közel a parlamenthez a közigazgatási bíróság palotájának habsburgi aranylávában, márványfalak és szőnyegek között a népszövetségi liga főtanácsa éppen ülésezik. Tavoli urak, jörfésdítők, öregesek és egy kicsit általánosok. Messzi Océánok és expresszok hozták őket Japánból... Lettóniából... Most itt vannak. Együtt ülnek a nagy csilláros ülésteremben. Hogy miért, azt senki sem tudja egészen pontosan. A ligák cél-szerű javaslatait terjesztették majd a népszövetség elé. Ez pedig udvarias jegyzékeket vált a különböző kormányokkal és stílusgyakorlatokat írnak a „Matin” hasábjain a fogasabb francia ügyvédek.

Az öt világrész jómódú öreg urai azonban tovább vizitálnak. Páris, Genf és Bécs után legközelebb Prága kerül sorra. A Wilson-pályaudvaron majd kiszállanak koporsószerű puillmannjeikből és a városok nagyszerű szikrázó folyóiban fürdőnek a frakkok fehér plasztikonjai, míg a polgármester a békéről beszél. Azután a banketteket szolgálják fel a zajtalan pincérok, az Adlon és Walldorf Astoria hotelekből. Másnap délelőtt pedig folytatni lehet a munkát a „lefegyverzésről” és a „nyersanyagokról”.

A palotaablakokon most szürke szemmel ver be az október este. Kívül, a sütyedő emborsorsok mocsara fekszik: Bécs. Bent az öregurak kimértén tanácskoznak. Épp most taposták meg Lettland küldöttségét. Szépen beszélt. D'Estrounelles báró ur is beszél. Brávónak a japánok, kínaiak és angolok.

Künn a folyosókon unatkozó delegátusok megilletődött szökök és magyar újságírók rajzanak. Néha bemutatás és az urak nyilatkozni kezdenek:

— Hát kérem anyersanyagok...

— Igen a nyersanyagok — bólintanak, megértéssel az újságírók és sietve jegyeznek. Mert nem illik az urakat sokáig igénybe venni.

Már teritene az Imperialban.

Közeledés az írek és angolok között

London, október 17. (RTI) Az angol-ír tárgyalásokon közeledés történt, megegyezésre van kilátás.

Németország fizeti a sarcot

Berlin, október 17. (RTI) Németország a jóváértélt összeg második részletét is kifizette. A legközelebbi részlet — 300 millió aranymárka — január 15-én esedékes.

HIREK

AZ UJ KELET 1921. évi:

Szorkaszítógép: ... 977
Kiadóhatalj: ... 844
Zs. N. Sz. ... 558

Assé lemaan toratecha

Hangos gyónások reszkettek ki mostanában a lelkükből. Veal' chataim. Sok bűnre könyörögtünk bűnbocsánatok és volt sok mellőnégetés a hazugságok miatt is. Hát ezek miatt verhetjük a mellünket. Mert hazudunk. És soha annyit, semmivel se annyit, mint a „zsidó” szóval. Ezer gondolatot hazudunk bele ebbe a szóba, csak éppen arra nem gondolunk, ami a lényege.

Nagy ilyenkor a töredelem és ha csak a liturgiában is, de egyélmely megismerés kiűzőkik belőlünk. Elvetemedtünk bizony az igazságtól, de hát: assé lemaan toratecha. A Tóra miatt kegyelmezzon az isten. És megint nem gondol arra senkise, hogy a Tórától való legnagyobb távolságra nem a dogma, hanem a zsidó szóval való visszaélés bódította el a zsidóságot. Mert Mózes könyveiben a nemzeti eszme dominál és a biblia zsidója más, mint nemzeti zsidó, nem is lehet. Aki a zsidóságot merően vallási fogalommal fogozza le, az a Tóra ellen vétett és nincs sok joga ahhoz, hogy a „lemaan toratecha”-val indítsa könyörületre az isteni igazságot.

Az Ót Könyvben össze-vissza egy dogmát rögzített le Mózes: Halljad Jiszrael, az Úr, a mi istenünk, egyetlenegy. Hinni ezt kell és vallani ezt kell. A házszázúzenhárom törvény között ez a dogma, a többi: parancs, vagy tilalom és nem a menyei, hanem a földi birodalom kiépítését célozza.

Hat nagy ünnepet állapított meg Mózes, ezek között vallásos ünnep csak egy van: a Jom-kippur, a nagybőjt. A Pészach, (husvét) a Szukkot (sátoros ünnep) inkább általános nemzeti ünnep. A Servut (pünkösöd) kultúrünnepe, a Tóra elfogadásának ünnepe. A Roshasana pedig egyszerű kalendárium-ünnepe.

Hat nagy bőjtje van a zsidóságnak és ezek között megint csak egy van, amely a vallással kapcsolatos. A többi kizáróan nemzeti vonatkozású és Gedalia, meg Eszter bőjtjének kivételével a zsidó állam összeomlásának emlékére rendelt gyásznapok.

A mózesi vallásban tehát a nemzeti eszme dominál.

A mozaizmus azonban nem marad meg ebben az egyszerű ósiságban. Megbővítették a Misanával, aztán a Talmuddal, de még ez a grandiózus alkotás sem tudta rendszerbe foglalni a mozaizmus dogmatizmusát, mert abból az egyből nehéz volt kifejleszteni egy egész dogmahálózatot az isteni eredet kétértelműségének fenntartása mellett. De mindig éreztek: kell dogmákkal súlyosítani a konfessziót, történt is ez irányban sokféle kísérlet, de végleges megállapodásig csak Maimonideszsel jutott el a zsidóság.

Tizenhárom hitágazatot állapított meg Maimonidesz ezek kanonik ereje emelkedtek. Aki e hitágazatok közül csak egyet is tagad, azt nem ismeri el zsidónak a zsidóság.

Az 1., 2., 3., 4., 5., hitágazat az egyistenre vonatkozik. A 6-ik a próféták, a 7-ik Mózes küldetéséről szól. A 8-ik és 9-ik a szent Tan, a Tóra isteni eredetének és változhatatlanságának vallására kötelez. A 11-ik a jöttetiek jutalmazásának és a rossz cselekedetek megbüntetésének hitét dogmatizálja. A 13-ik a holtak feltámadásában való hitet teszi meg a zsidó vallásának egyik alapkövétől. A 12-ik hitágazat szóról-szóra így hangzik:

„Hiszem teljes hittel a Messiás eljövételt és ha késedelmeskedik is, mindazonáltal várom minden nap, hogy eljön.”

A dogma a vallás, a fajé. A dogmát a vallás parancsából kell szentül beteljesíteni. Dogmája szerint tehát a zsidó vallásban élő zsidónak hinnie kell a messiási gondolatban, a zsidó nemzet megváltásának és feltámadásában.

A hitnek ez a kvintesszenciája. Tehát: minden vallásosabb valaki, annál erősebben kell hinnie, hogy a zsidóság exiliuma csak átmeneti állapot, amely valamikor okvetlenül meg fog szűnni. Hinni kell ezt, mert a zsidó messiási eszme a zsidó nemzeti eszme teljes feltámadásával azonos.

Már most tessék csak meggondolni, hogy mit jelent az asszimiláció a vallás szempontjából. Az asszimiláció mindannak, amit a messiási dogma magában foglal, az ellentéte és a negációja. Asszimiláció annyit jelent: hogy én, aki asszimilálódnak akarok, nem várom a Messiást és nem várom a zsidó nemzeti életnek megújulását. Ez a dogma megtagadásaival egyenlő. De aki a dogmát tagadja, az a vallásaitól szakad el és aki szakad a vallásaitól, az nem mondhatja, hogy ő csak vallásban zsidó, vagy

ha mégis mondja, akkor olyant mond, ami nem csak a logikával nem egyezik, de még az igazmondással sem.

Nos tehát: ha már tudjuk, hogy hazudni nem szabad, ne hazudjunk a zsidó szóval se és ha tudjuk, hogy a magunk érdeme kevés a bűnbocsánatra és ezt legfeljebb a Tóra kedvéért adja meg az isten, hát akkor a Tóra szelleme szerint értelmezzük a zsidóságot. Ismerjük el, hogy a mózesi vallásban a nemzeti eszme dominál és ezt a vallást a nemzeti zsidók vállalták.

u. p.

— **A királyné Brassóban.** Brassóból jelentik, hogy a királyné rövid ideig Brassóban tartózkodott. Brassóból a királyné Sina-jába, majd Törösvárra utazott.

— **A trónörökös születésnapja.** Bukarestben Károly trónörökös születésnapja alkalmából ünnepélyes teden volt a székes-egyházban, amelyen a szertartást Miron Cristea metropolita primás végezte Iván kolozsvári püspök segédletével. Megjelentek Valeanu tábornok közlekedési miniszter és Popovics Taska kisebbségi államtitkár a kormány nevében, a tábornoki kar és a hatóságok képviselői. A teden után katonai parádé volt, majd Popovics tábornok beszélt a kivonult csapatokhoz. A király különben Károly trónörökös, akinek dandártábornoki kinevezését tegnap jelentették, megbízta a haditegyeztetést főfelügyelői tisztével és kinevezte ellentengernagyá. Rascanu hadügyminiszter ma kihallgatáson jelent meg a királynál és a kormány nevében szerencsekívánatit fejezte ki a királyi családnak Károly trónörökös születésnapja alkalmából.

— **Antonescu igazságügyminiszter erdélyi körútja.** Antonescu igazságügyminiszter és Cosma államtitkár tegnap délután a fővárosból Kolozsvárra érkezett. A miniszter ma már tovább is utazik Temesvárra. Antonescu miniszter most inspektor körúton van és Erdély valamennyi főelőtábláját meg látogatja.

— **Hann. főfelügyelő a rendőrigazgatóságok felügyelőségéről.** Dr. Bura Jenő, az erdélyi állam igazságszolgálatok főfelügyelője a rendőrségnek az igazságszolgálat főfelügyelőség hatáskörébe való bevezetéséről a Damián tábornok ügyvédség munkatársa előtt a következőket jelentette ki: A rendelet még a nyár folyamán hozták meg és tulajdonképpen a reálbeli rendszer meghonosítása volt. Most az egyesítési munkálatok befejeztével az idevonatkozó rendelet élelbe lépése is időszaki lett. A végrehajtásra vonatkozólag a dekrétum még nem érkezett le, de a közeli napokban meg fog érkezni. Ilyenformán a rendőrigazgatóság teljesen be fog oltadni a sz. uranca főfelügyelőségbe és csak a központi igazgatást illetőleg történik a rendőrség munkahelyében változás, egyébként minden a régi-ben marad.

— **Ar Erdélyi Zsidó Közházegyesület ügye.** A júliusban megalakult Erdélyi és Banát Zsidó Közházegyesület lassú, de alapos munkával igyekszik programját megvalósítani. Az egyesület gazdasági bizottságának legutóbbi ülésén a bizottság elnöke ki jelentette, hogy az egyesület alapszabályait a polgármester és a prefektus már véleményezte s már csak a miniszteri jóváhagyás van hátra, hogy az akcót teljes mértékben meg lehessen indítani. Feuerstein Béni gazdasági főnök a közház felépítéséhez szükséges telekvásárlásra vonatkozólag előadta, hogy több ajánlat érkezett, amelyek megvizsgálására szakértőkből álló bizottságot küldtek ki, melyben az orvosi kar is képviselve van. Ennek a bizottságnak a jelentése alapján fog a vezetőség a beérkezett ajánlatok felett dönteni.

— **Ösztöndíjak kapnak az ipari főiskolák hallgatói.** A közoktatásügyi minisztérium az ipari és kereskedelemügyi minisztérium előterjesztésére nagyobb összegű ösztöndíjakat irányzott elő a hazai ipar fejlesztése érdekében a külföldi textil-főiskolákat látogató romániai tanulóknak. Erdélyi illetőségű főiskolai hallgatók a kolozsvári kereskedelem és ipari vezérfőfelügyelőségénél nyervehetnek közlekedési és étkezőköltségeket az ösztöndíjak elnyerésére vonatkozólag.

— **Uj okmánybélyegek.** A kolozsvári, valamint minden pénzügyigazgatóságokhoz rendelet érkezett a napokban, mely szerint az 5, 10, 20, 30, 40 és 50 lejes okmánybélyegeket a kormány rövidesen érvényteleníteni fogja. A bélyegek kicserélésének határidejét a pénzügyigazgatóságok hirdetmény útján fogják közhírré tenni.

— **Az agrárreform végrehajtási utasítása.** A „Monitorul Oficial” legközelebbi számában meg fog jelenni az erdélyi agrárreform végrehajtási utasítása, amely Porutiu egyetemi tanár és Petrioi miniszteri tanácsos munkája, az eredeti törvényhez képest számos kiegészítést és több jelentékeny újítást tartalmaz.

— **Az Osztrák-Magyar Bank likvidálása.** Prágából tájékoztatják, hogy az ott működő Osztrák-Magyar Bank likvidáló bizottsága tegnap a bankjegyekter kérdéssel foglalkozott. Az 1918. október 28. előtt kibocsátott bankjegyeket arányosan felosztják az utódállamok között, az azutáni kibocsátások pedig Ausztriát és Magyarországot terhelik.

— **Ötven vagonból áll a csehszlovák vásárvonat.** A csehszlovák vásárvonat, amely vasárnap érkezik Kolozsvárra és itt három napig vesztéget, ötven, árival megrakott kocsi fog állni. A vonat kereskedelmi vezetője William Herzina.

— **Repülőgépen Prágából Bukarestbe.** Bukarestből írják, hogy Gheorgiu Emil repülőkapitány és Savu repülőfőhadnagy Prágából Bukarestbe repültek. Az utat 11 óra alatt tették meg és csak Aradon szálltak le, ahol kiegészítést benninkészletüket.

— **Párisból Bukarestbe repülőgépen.** Bukarestből jelentik: A Párisból érkező avatikus — Deullin kapitány — holnap fog a piperai repülőteren leszállani. Fogadtatására nagy előkészületeket tesznek.

— **Felbecsülték az erdélyi államvagyont.** Ma készült el az erdélyi államvagyont felbecsülő bizottság több hónapos munkája, amelyet a párisi főtanács a 143 milliárd magyar követelés megállapítására rendelt el. A bizottság mintegy háromezer jegyzőkönyvet vett fel, de a konstatalt összeg még sem közelíti a követelés mennyiségét. A bizottság az az összes iratokat Bukarestbe a külügyminisztériumba küldi fel, amely azokat azonnal továbbítja Párisba a főtanácsnak.

— **Leégett a Franklin társulat papírraktára.** Budapestről jelentik: A Franklin társulat nyomdai műintézetében tegnap délután egy betűszedő munka közben megőrült. Elénte csak tűzni kezdett, később azonban berohant az intézett papírraktára és felgyújtotta. A raktár gyorsan tüzet fogott és rövid idő leforgása alatt lángok martaleka lett. A kár több millió.

— **Sztrájkolnak a brasóli szabómunkások.** Brassóból jelentik, hogy a szabómunkások tegnap reggel sztrájkba léptek, mert bérköveteléseiket nem teljesítették. A tárgyalások megindultak.

— **Uj napilap.** Brassóban „Burzenländer Zeitung” címen új németnyelvű napilap indult meg. A lap felelős szerkesztője Götz János.

— **Szabadlábba helyezik az összeesküvési per két vádlottját.** A nemrég véget ért nagy összeesküvési per során — mint ismeretes — Ugray Sándor alezredest hat hónapi, Peterdy Mihályt három havi fogsággal büntette meg figyelemértéért miatt Popescu ezredes-hadbírósnak elnök. A vádlottak akiket a hadbírósnak a fővádló alól felmentett, az itélet ellen elebbézzel élt. Most megkérve intéztek Petala tábornokhoz, hogy az ügyekben hozandó döntésig helyezze őket szabadlábba. Mint értesülünk, Petala tábornok helyet adott a kérelemnek, úgy hogy Ugrayt és Peterdyt a napokban szabadlábba helyezik.

— **A kiadóhivatal felkéri mindazon előfizetőket, akik díjakkal hirtelében vannak, hogy lapunk zavaros állapotában érdekükben haladéktalanul küldjék be hátralékos előfizetési díjukat.**

— **Sakkverseny Kolozsváron.** A kolozsvári sakkverseny iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik. A versenyen — a rendkívül elfoglalt dr. Bródy és dr. Erőst kivéve — résztvesz valamennyi kolozsvári erős játékos. A favoritok Gábel, Mendelssohn és Mátrai. A versenyrendezés felkérésére dr. Pop polgármester ma elvállalta a verseny védnökségét.

— **Luxusadó az autókra.** A kolozsvári rendőrprefektúra tegnap megkapta az automobilok megadóztatására vonatkozó rendeletet. Eszerint minden mo orbicikli után, évenként kétszáz lejt, tizenkét lóerős automobil után kétezer lejt, tizenhárom-huszonégy lóerősért háromezer lejt, huszonöt-harminchat lóerősért ötezer lejt, harminkét hatvan lóerősért nyolcezer lejt, hatvanon felül lévő lóerős automobilért tizenkétezer lejt luxusadót kell fizetni. Kereskedelmi és ipari automobilok után ezeknek az összegeknek a felét kell fizetni.

— **A magyar kommunizmus első csoportja elindult Oroszországba.** Budapestről tájékoztatják: A kicserélendő kommunizmus első csoportja tegnap indult el. Ebben a csoportban hatvan ember van, akiket Németországon át szállításra Rigába.

— **A Zsidó Menza ifjúsági tisztújító gyűlése.** A Zsidó Menza Akadémia idei ifjúsági tisztújító gyűlést szombán, folyó hó 19-én délután 3 órakor tartja az ort. iskola helyiségében (Gen. Berthelot (volt Eötvös utca) 8. sz.) Kérjük a t. menzatagokat, hogy teljes számban jelenjenek meg. Napirend: Menza irodájában (Jorga-u. 11. emelet). Ifjúsági tisztújítás.

— **Felémelték az osztrák közalkalmazottak fizetését.** Bécsből jelentik: A közalkalmazottak drágasági segélyét hétézszeresére, a törzsfizetést pedig egyharmadával emelték fel. Ez a kiadás havonta 3 milliárdot jelent az államháztartás terhére, amit vasuti tarifaelemelésekkel, valamint a monopóliumok 100—150 százalékos emelésével akarnak fedezni.

— **Órási vasutasztrájk Amerikában.** Bécsből jelentik: A csikágói vasutak szervezeti végrehajtó bizottsága elrendelte az általános sztrájkot, amely október 30-án kezdődik s amelyhez a vas munkások is csatlakoztak. A sztrájkolók száma meg fogja haladni a kétfélmilliót. A vasutások zónákra lesznek beosztva. A vasuti hálózaton fokozatosan fog kitörni a sztrájk. A közlekedés mintegy kétszáz ezer mérföldet kitevő vasuti hálózaton szűnik meg.

— **Nem erősítik meg Ludendorff halálhírét.** Párisból jelentik, hogy a Ludendorff meggyilkolásáról elterjedt híreket nem erősítik meg. Mayer német ügyvéd semmiféle hivatalos értesítést ilyesmiről nem kapott.

— **Amerika új bécsi és budapesti követe.** Washingtonból jelentik: Amerika bécsi követévé Bernhardt ismert jogtudóst, budapesti követté pedig a budapesti amerikai misszió egyik tagját Grandschlipht neveztek ki.

— **Ujabb tüntetések Bécsben.** Wienből jelentik: Ma újabb nagy tüntetések voltak, úgy hogy a népszerűségnek kellett rendet csinálnia. A tüntetők kézzel és lábbal több rendőrt megsebesítettek. Husz letartóztatás történt. Különösen a nők előtt volt nagy tüntetés.

— **Peruban forradalom van.** New-yorkból jelentik: Umbes és Piure perui kerületekben forradalom tört ki. További részletek hiányoznak.

— **Rendőrségi hírek.** Szóki Lajos Calvin-utca 1. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy ezernyolcszáz lejt tartalmazó pénztárcáját elvesztette. — Bruck Ottó Str. Gligorescu 20. számú lakos százhusz lejes lopásról tett bejelentést. — Kilin György Calea Victoriei 135. számú lakostól ezer lejt loptak el. — Stern Ödön Calea Regele Ferdinand 13. számú lakos ezer lejes lopás miatt emelt panaszt. — Dr. Bornemissa Sebástyén Str. Caragiale 1. számú lakos bejelentette, hogy nyolcszáz lejt loptak el tőle. — Wolf Sámuel Str. Regina Maria 28. számú lakos ezernyolcszáz lejes lopásról tett bejelentést. — Kulcsár Cyla Str. Vrabilor 4. számú lakostól ezernyolcszáz lejt loptak el. — Dr. Bálint Gáborné Hosszu-utca 10. számú lakos ezer lejes lopásról tett panaszt.

— Spanyolország nem fogadja be Károlyt. Genéből jelentik: A spanyol kormány hivatalos értesítést küldött Károly exkirály kabinetirodájának, hogy nem adhat menedéket Károlynak. A svájci szövetségtanács kénytelen újból fontolóra venni Károly tartózkodási jogának meghosszabbítását.

— Öngyilkos államfőnök. Székelyudvarhelyről jelentik: Tegnap bizottság szállott ki az üzlethelyiségektől, az államfőnököt rovincsolására. Mikor a bizottság átvette Antalffy János államfőnököt a pénztárkulcsokat, az államfőnök pillanatnyi távozásra kért engedélyt. Felszaladt a padlásra és felakasztotta magát. Holttestére csak az esti órákban találtak rá, amikor a rovincsoló bizottság nagyobb hiányokat észlelt a pénztárban. A hiányzó összeg nagyságát még nem állapították meg, mert a rovincsolás még tart, de már eddig is nagyobb hiányokra jöttek rá. Az államfőnök négy árát és özvegy feleséget hagyott maga után.

*** Ősz beállítás.** Speciális szőrmefestés, tükrös plüss kabát, gözölés és ágytölt tisztítása Cinknél Cluj, Dézsmá-u. 5.

*** Általánosok Magyarországra, Ausztriába, Csehszlovákiába, Németországra, Olaszországra, Franciaországra, Angliába, Amerikába stb.** Közvetlen összeköttetési folyton fix napiárfolyamon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legutóbbiban vesz és elad **Közgazdasági Bank** Cluj—Kolozsvár, Str. Memorandului (Unió-utca) 20.

*** Póstyén híres iszapfürdőit** ősszel és télen is kitűnően lehet használni. A Themia-szálló tudvalevőleg a források fölé épült, a fürdők tehát zárt, fűtött folyosók és sétálócsarnokokkal vannak a lakásokkal egybekötve. Ideális tartózkodás lábbal a száma is. Félvilágosítások: **Union-Bank Részvénytársaság, Oradea Mare.**

*** Karlsbad porcellánárú.** Bindskopf présszó üvegáru és csak táblatüveg érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 13.

KÖZGAZDASÁG

Ötmillió font sterling kölcsönt vesz fel az állam

Élelmiszerekben, vagy faanyagban kell törleszteni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A le külföldi árfolyamának leromlását mint ismeretes, főleg az időszerű elő, hogy a román kormány nem tudta rendes időben bevaltani külföldön elhelyezett kincstárjegyeinek szelvényeit. Az Uj Kelet megírta, hogy Take Jonescu legutóbbi párisi tartózkodása alkalmával kijelentette, hogy a külföldi tartozások rendezésére újabb kölcsönöket vesz fel a román kormány és közölte azt is, hogy Svájcban erre a célra már fel is vettek 40 millió frankot.

A kormány akkor azt is elhatározta, hogy más erős valutájú országban is kölcsönt vesz fel és tárgyalásokat kezdett elsősorban angol pénzeszoportokkal. A tárgyalások elhúzódtak, mert az angol ajánlatok nem mutakoztak megfelelőeknek. Most aztán azt jelentik Bukarestből, hogy a pénzügyminisztériumhoz egy angol konzorcium ajánlatot nyújtott be, amelyben közli, egy adandó nagyobb kölcsön feltételeit. Az angol pénzeszoport 5 millió font sterlinget hajlandó a román államnak kölcsön adni három és fél éves törlesztésre. A később megállapítandó kamat a nyolc és fél százalékot nem haladhatja meg. A törlesztést hat hónaponta egy londoni banknál köteles a román kormány eszközölni. A kölcsönt a román állam valamilyen új jövedelem rendszeresítésével, vagy az ország egyes termékeinek lekötésével garantálja. Utóbbiként főleg élelmiszerek, vagy faanyag jöhet számításba.

A pénzügyminisztériumban az ajánlatot általánosságban tárgyalások alapjául alkalmasnak tartják és a megbeszélések a kormány megbízottai és az angol pénzeszoport között meg is indultak. Remélik, hogy a kölcsönt hamarosan felveszik ami a le külföldi értékeknek alakulására kétségtelenül kedvezően fog kihatni.

A luxusárak új vámjá. Utolsó számunkban megkezdődött a luxustárgyak behozatalára vonatkozó új kormányrendelet közlése, amelyet folytatódóan itt közlünk: Gallérok, közelők, plasztromok, kézi himzéssel, vagy tisztá selyemből kg.-ként 200 lei vám és 600 lei luxussilleték alá esnek. Csokoládé, bármily alakban, darabos vagy táblás, gyümölcsök 100 kg.-ként a) 2500, b) 600 lei vám illeték alá esnek. Sör 100 kg.-ként 150 és 250 lei vámmilleték alá esnek. Gyümölcsbor, mézesvíz és más mesterséges italok 100 kg.-ként 360 lei vámmilleték alá esnek. Harmonium, orgona, kintorna és minden billentyűs hangszer, valamint ennek alkotórészei 100 kg.-ként 250, 130 és 150 lei vámmilleték alá esnek. Óraműre berendezett zenélő dobozok, gramofonok kg.-ként 10 lei vámmilleték alá esnek. Kandelaberek, koronák, gyertyatartók, vas éjjeli lámpák művészi kivitelben, nikkelezve, aranyozva vagy ezüstözve, 100 kg.-ként 1000 lei vám és 1000 lei luxussilleték alá esnek. Kisebb irodai cinktárgyak, szobrocskák s egyéb ezüstözött cinktárgyak kg.-ként 40 lei. Szarvas, zerge, kutya, juh, bárány, kecske, gödölve, házi macska és nyulbőrök, csereze vagy anélkül 100 kg.-ként a) 250 és b) 500 lei vámmilleték alá esnek. Madarak vadászatra szolgáló májból készült lepények 100 kg.-ként 1000 lei vám és 1000 lei luxussilleték alá esnek. Török, perzsa vagy más keleti szőnyeg 100 kg.-ként 2000 lei vám és 8000 lei luxussilleték alá esnek. Finom anyagból készült puder puffok, a vámmilleték háromszorosával egyenlő luxus illeték alá esnek. Luxus és vadász-elek fejenként 20 lei vámmilleték alá esnek. Kanári, páva, papagály, galamb, facan, és más luxu-madár drb.-ként 1 lei vámmilleték alá esnek. Díszfák 100 kg.-ként 15 lei vámmilleték alá esnek. Toll, csipke, himzett, selyem vagy más anyagból készült legyezők, ha kombinálva vannak elefántcsonttal, gyöngyházzal vagy teknősbéka héjjal, 100 kg.-ként a) 15, b) 46 és c) 250 lei vám és 45, 120, 750 lei luxussilleték alá esnek. Lámpaernyők, virágcsokor tartók, vagy más díszűl szolgáló papír munkák, luxus levélborítékok, fényképalbumok 100 kg.-ként 2000 lei vámmilleték alá esnek. Nővény textilből készült csipkék, kézi himzéssel ellátottak, kg.-ként 50, 100—100, 80, 150, 300 és 500 lei vám és 50, 100—100, 80, 150, 300 és 500 lei luxussilleték alá esnek. Asztali mustár és különféle mártások 100 kg.-ként 700 lei vámmilleték alá esnek.

Művirág, vagy papír, porcellán, üveg celuloid, gutarperchia, viasz vagy más pasztából készült virág rész és általában női kalap díszítésre szolgáló bármely luxustárgy kg.-ként 20 lei vám és 20 lei luxussilleték alá esik. Mellszobrok, márvány szobrok, alabástrom, tajték és márvány tárgyak, melyek nippelű vagy dísztartágyul szolgálhatnak, mint tintatartók, gyertyatartók, papírnyomók, szobrocskák, érmeek, akár a fent említett tárgyakból, akár achából, onixból, malachitból, kvarcból, gránitból vagy más diszkóból készültek, vagy arannyal és ezüstből vannak kombinálva, 100 kg.-ként 800 és 2000 lei vámmilleték alá esnek. Kidolgozott koral és bármely drágakő, nyers drágakő és ezek utánzatai kg.-ként 1000 lei vámmilleték alá esnek. Tajték tárgyak, vagy azok utánzatai kg.-ként 2000 lei vámmilleték alá esnek. Üveg és luxustárgyak, valamint gyertyatartók, kandelaberek, tükrök, érmék és mozaik táblák, óra szívek, üveggyöngyök, karkötők, nyakláncok, kolték 100 kg.-ként 1500 lei vámmilleték alá esnek. Nikkelizált cinn tárgyak és munkák, még ha ötvényezve vannak is ólommal, cinkkel, antimoniummal és általában az asztali díszek, nippel stb. 100 kg.-ként 2000 lei vámmilleték alá esnek. Fehér róka (vagy átfestve szürkére), vidra bőrok, asztrakan, biber, szkungs, orosz görény, virginiai görény, fehér medve, oroszán, tigris, antilop, majom bőrok kg.-ként 15 és 30 lei vámmilleték alá esnek. Alumínium tárgyak és munkák és ötvények, ha selyemmel, kagylóval, elefántcsonttal, teknősbékahéjjal, ezüsttel, arannyal kombinálva kg.-ként 30 lei vámmilleték alá esnek. Irodai dísztartók, asztali díszek, nippel és bármely ezüstözött vagy aranyozott vagy ezüsttel vagy arannyal kombinált nikkel tárgy kg.-ként 30 lei vámmilleték alá esnek. Dísz mellszobrok és szobrok és minden ezüstözött vagy aranyozott nikkel tárgy kg.-ként 30 lei vámmilleték alá esnek. Ezüstneműk, díszűl szolgáló ezüst és arany tárgyak kg.-ként 200 és 300 lei vám és 200 és 300 lei luxussilleték alá esnek. Nemes fémekkel vagy finom anyaggal kombinált börtárgyak kg.-ként 60 vám és 180 lei luxussilleték alá esnek. Kátrányozott, viaszos vagy lakkozott vászonból készített tárgyak, melyek elefántcsonttal, gyöngyházzal, teknősbéka héjjal vagy más finom tárggyal vannak kombinálva, kg.-ként 30 lei vámmilleték alá esnek. (A kimutatás közlése folytatjuk.)

Magyarországon megszorították a lisztkivitelt. Budapestről jelentik, hogy rendeleti uton megszorították a lisztkivitelt, miáltal Csehszlovákia és Ausztria ezután még jobban rá lesz utalva a romániai liszt- és gabonaimportra.

Rendelet a külföldi vagonok gyors visszairányításáról. Mint ismeretes, egyes szomszédos államok megtöltötték, hogy vasúti kocsijukat Romániába bevigyük, mert azoknak visszazárítása nagy késéssel történt. Most a CFR vezérigazgatósága a leg-szigorúbban elrendelte az állomási előjáróknak, hogy a külföldi vagonokban érkező árukat haladéktalanul ki kell rakni és a vagonokat azonnal visszairányítani.

Huszmillió búkkaltalpát visznek ki. Bukarestből írják, hogy az ipari és kereskedelemügyi miniszter megengedte a bukovinai, erdélyi és bánáti exportőröknek, hogy összesen 20 millió búkkaltalpát szállíthassanak külföldre. Ebből a mennyiségből a fakereskedők nem kötelesek az utolsó rendeletben előírt 4 százalékos CFR rendelkezésre bocsátani. Ezt a négy százalékos csak a kivitelre kerülő jávortalpfa mennyiségből kell leadni.

Az állam szerződést köt a „Sindex” bankkonzorciummal. Megirtuk annak idején, hogy a kormány az ideai gabona-törlőség kivitelét monopolizálta és a kivitel finanszírozását egy bankkonzorciumra bízta. A bankkonzorcium „Sindex” néven meg is alakult több fővárosi nagyvállalat részvételével. A Monitorul Oficial okt. 15-iki 157. száma most nyilvánosságra hozza azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvkivonatát, amely felhatalmazást ad a Sindex-el való szerződés megkötésére. A szerződés megkötésére. A szerződés megkötésével a minisztertanács a belügyminisztériumban működő bevásárlási főbizottságot bízta meg.

A magyarországi értékek visszahonosítása. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminiszter tegnap leirt a likvidáló bizottsághoz és felhívta, hogy tegyen sürgősen javaslatot a romániai állampolgárok jelenleg Magyarországon levő értékeinek visszahonosítására tárgyaláson. Az értékek visszahonosítására tudvalevőleg nemrég Kolozsváron bankzindikátus alakult. A kormány — mint a likvidáló bizottsághoz intézett leiratából látszik — az ezzel kapcsolatos kormányintézkedéseket kívánja most megtenni.

A márka zuhanása megelénkitette a német kiviteli fergalmat. Berlini jelentés szerint a márka katasztrófális zuhanása rendkívüli mértékben megelénkitette az exportforgalmat. A gyárosok nem tudnak annyi árut előállítani, hogy fedezze a szükségletet. A piacokból ellepik svájci, hollandi és belga kereskedők, hogy magas árú árujaik pénzzeikkel összevásárolják a német árukat.

Valutapiac:

Prága, október 18. Lei 71—, dinár 180-25, márka 56-75, leva 62-50, svájci frank 9762-50, norvég korona 1164—, dán korona 1780-50, svéd korona 2188—, lira 366—, francia frank 67-50, font sterling 364—, dollár 93-50, osztr. kor. 365—, holl. for. 3162—, belga frank —, lengyel márka 180, magyar kor. 1347-50.

Zürich, okt. 18. Bukarest 385—, Berlin 320—, Amsterdam 175-25, Newyork 532—, London 2055—, Páris 3860—, Milano 2160—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Kristiania —, Madrid —, Prága 570—, Budapest 77-50, Zágráb 185—, Buenosayres —, Varsó 12—, Bécs 27—, osztr. leb. kor. 21—.

Bécs, okt. 18. Lei 19-50, dinár 3500—, dollár 2560—, belga frank —, francia frank 184—, svájci frank 424—, hollandia forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 2700, magyar korona 380—, leva —, lira 97—, márka 16-30, lengyel márka 67—, font sterling 9800, rubel —.

Berlin, okt. 18. Bukarest 135-25, Amsterdam 5894-10, Brüsszel 1323-65, Kristiania —, Kopenhága 2157-80, Stockholm 3336-65, Helsingfors —, Róma 794-25, London 704-50, Newyork 1848-10, Páris 1848-65, Zürich 3596-40, Madrid —, Bécs 920—, Prága 179-80, Budapest 2947.

Budapest, okt. 18. Lei 525—, napoleon —, font sterling 2660—, leva —, dollár 685—, francia frank 49-75—, márka 485—, lira 2715—, osztr. kor. 27-75—, rubel —, szokol 725—, svájci frank 13000—, dinár 950—, lengyel márka 181/2.

Im én ani li, mi li? Völm 16 achsáv, émtaj? Teljesítse minden becsületese zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszódal azemben!

SZÍNHÁZ

MAGYAR SZÍNHÁZ
HETI MŰSOR:

Szerda: A mandarin. (24. előadás. Rendes hely-
zetekkel. Napibérlet 29. szám, A.)
Csütörtök: Troubadour. (Részben új szereposztással.
Rózsza III. szerződött tag első szerep-
ével. Operahelyzetekkel. Napibérlet 30.
szám, B. Előadás kezdetén a nézőtérre
vezető ajtókat bezárják.)
Péntek: A kis kadét. (Operettjelenet, először.
Premierhelyzetekkel. Napibérlet 31.
szám, C.)
Szombat: A kis kadét. (Operettjelenet, 2. előadás.
Rendes helyzetekkel. Napibérlet 31.
szám, C.)
Vasárnap délután: Az obsitos. Operett, 46. előadás. Olcsó
helyzetekkel.)
Vasárnap este: A kis kadét. (Operettjelenet, 3. előadás.
Bérletiszűnet. Rendes helyzetekkel.)
Hétfő: A kis kadét. (Operettjelenet, 4. előadás.
Napibérlet 32. szám, D. Rendes hely-
zetekkel.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a
színház pénztárában.

Gólem ember akar lenni mához egy hétre. Kaczer Illés izgalmasan érdekes drámai színdarabját hetek óta próbálják a kolozsvári magyar Nemzeti Színházban. A „Gólem ember akar lenni” bemutatója mához egy hétre, szerdán, október 26-án lesz. A szereplők: Táray, Oláh, Iz áky Margit, Forgács és Mihályffy művészai alakítások keretében jut-
tatják érvényre a darab rejtelmes és tragikus szépségeit. A Gólem-misztérium után *Molière* klasszikus vigjátéka, *Tartuffe* kerül repri-
ze.

Két új román színház. Bukarestből jelentik: Goja Oktávián miniszter elhatározta, hogy a legközelebbi időben két új nemzeti színházat létesít. Az egyiket Cernovitzban egész Bukovina számára, a másikat Temesvárt. Az utóbbi Aradon és Lugoson is fog játszani. A színházak szubvencióját a látványossági adó jövedelméből fogják fedezni.

A színházi iroda hírei: A kis kadét. Tel-
jes zenekarral folynak már az utolsó próbák. Farkas Imre új operettjéből, a Kis kadétból. A színház igen nagy várakozással tekint a hangulatos és nagyon mulat-
ságos előadás sikerére. A közönség bizalma is meg-
nyilatkozik a tömeges elővetélen s érthető is ez a bi-
zalom az Igli diákok s a Cserégyerekek szerzőjének új
műve iránt. A színesnek parádés szerepeket írt és
komponált Farkas Imre, természetesen tehát, hogy igen
nagy kedvvel készülnek rá. Nagy Gyula, Sereg Marcsa,
Hort Isti, Kovács Kató, Réthelyi Leó, fogják a jelen-
tékenyebb szerepeket játszani. Egyelőre négy estére:
péntekre, szombatra, vasárnapra és hétfőre van kitűzve
a Kis kadét. — Mandarin. Ma este Owen Hall izgalmas
tárgyú angol színjátéka, a Mandarin kerül színre a ma-
gyar színházban. A népszerű és vonzó műsordarabnak
ez lesz a 24-ik előadása. A címszerepet most is dr. Ja-
novics Jenő, Gregorint Poór Lili fogja játszani. Új lesz
a kínai leány szerepében Isáky Margit. — Troubadour.
Rendes napibérletben fogják adni csütörtökön este Verdi
Troubadourját. Ez alkalommal fog bemutatkozni Rózsza
III. szerződött tag. Új lesz Luna gróf szerepében Sugár
Frigyos. Manrikót Takács Mihály Mihály, Leonórat Lévy
Ilona, Fernandót Breán Miklós énekl. — Az obsitos —
délután. Olcsó helyzetekkel adják vasárnap délután fél-
négy órakor Kálmán Imre és Bakonyi Károly népszerű
és hangulatos operettjét, az Obsitos.

Főszereplő: DR. FISCHER JOZSEF
Feladók: MERTON ERNŐ
Kiadó: KADMA Kálmán-utca 48.
Szerkesztőség: Császár, Párizsban (vagy Párizsban) 48.
Kiadóhivatal: Székhely-utca 1/a.
Főhivatal: Nagyvárad, Deák Ferenc-utca 9.
Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szalmár, Bathányi-utca 24. sz.

„AROMA”

gyümölcs- és esszencia-gyár
KALLÓS & COMP.

A R A D

Iroda: Strada Moise Nicoara 7/b
Ajánlja rum- és likőresszenciát

Uj gyárvállalat

Üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE. (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20

Készít tükörket, bútorüvegeket, tükörök újrafoncsorozását, fenn- és collitükörök gyártását

1298

Falilámpák
Függőlámpák
Lámpacsövek
Lámpaernyők és
mindenféle világítási
árak
Porcellánárak
Táblalüveg és ablak-
tapasz
Zsinór és ornament
tábla
Préselt- és csiszolt
üvegárak érkeztek!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
KOMLÓS TESTVÉREKTŐL
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Nagymennyiségű lámpaár, cseh
táblalüveg, karlsbadi porcellán és
Dittmar-féle lámpaárak érkeztek.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-are — Nagyvárad.

Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

Telefon 71

1298

Pontos és szolid kiszolgálás!

Rum- és likörgyárosok figyelmébe

Eredeti

angol rumesszencia

valamint az összes egyéb fajtájú
essenciák versenyen kívüli minőségben kaphatók
Levélbeli megrendelések
gyorsan és pontosan eszközöltetnek

„Continental” esszenciagyár, Kolozsvár, Óvár

Pendele & Rivett

vált

Joh. B. Eliron & Sons

LONDON

nagyromániai vezérképviselőt.

H. R. KENT

Galati, Str. Domneasca 13

Ügyeljünk a cégre

„METEOR” PALAGYÁR R.T.

Fagyvasárhely, Bihar megye

Ajánlja — elsőrangú Hotsche-gépen készült
cellulóz-mentes asbest palagymányait.
A jelenkor elismerten legjobb fedőanyagát, tűz-
biztos, tartós, könnyű és tetszetős. 2806—1

Feltűnő olcsó árak!

Most érkezett nagy mennyiségben
békéscsaba minőségű prima

flor- és muslin-harisnya
dívat színekben.

Gyermek-harisnya, prima flor,
minden nagyságban.

Nagy választék női selyem-
gyapjú kabát- és átkötés-
bluzokban 1197

BLATT

KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA

CLUJ, FŐTÉR 14. SZÁM

MEGNYILT

ENGROS ÉS DETAIL

női- és leányka konfektio-üzem

Mértékutáni rendelések 24
óratt. Allandó választék
kész modell-kabátokban.

BAUMZWEIG.

Bethlen-utca 15. — Főtelep

Utlevelek látmozását leggyor-

satóbban a „RADIO” Kufirja intézi
Cluj, Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 34

Uj mazsola és citrom

érkezett nagyobb mennyiségben a

Katz és Bernát céghez

Cluj—Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve
a legolcsóbb napi áron lesz kiadásra.

Csak nagyban!

A lei emelkedésének hatására elő-
lézte a szövetség eszketését

Angol szövetek

legfinomabb minőségben, direkt:
Londonból

Bucaresti, Str. Academ. 15
Fiókok: Cluj, Tempelgasse 4
Chisinau, Mihailovsca 60

APROHÍRDETÉSEK

Egy más ára illet. Vastagabb betűvel a 10.
Legkisebb ápróhírdetése ára 10. ltr.

Angol, francia, német
nyelvekből oktatók. Calea
Victoriei (v. Kossuth Lajos-
utca) 18. 2583-I

Helybéli nagyobb
építészeti ügyekben gépirásu
fiatember **gyakornok-**
nak felvétetik. Részletes
ajánlatokat a kiadóhivatal
„Szorgalmas” jellegével to-
vábbít.

Keresek vidékre
egyetlen kis leányomhoz
német nyelvet, zongorát
és a polgári osztályok
tanítására képes zsidó
nevelőnőt, ki kellemes vi-
déki otthonát ajánla-
tokat kérek Weiss Ignác
Livada-Noua (Sárkőzujlak)
Sztarmegye címre. —
Közlebbi felvilágosítást ad
Herman Samu Cluj, Str.
Dorobantilor 41.

Biró Andor
Kézműáru nagy-
kereskedése
Cluj, Kornis-u. 2. sz.

Lámpaáru, uborkás- és be-
fűtött üvegek,
kristályfehér csiszolt üvegáru, demijonok
legolcsóbban beszerezhetők
Ausländernél Cluj
Piata Mihai Viteazul 39. sz. alatt
EN-GROS! 000000 EN-DETAIL!

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű
penagát és borot. 1270 Szász nagyraktár

**„Melissát” kéri, ha finom
cukorkát akar!**

Minden háznál fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a
parnatoll-, valta-, lószőr- és gyapju-
tisztítás, melyet gőzörre és vegyítiszításra
berendezett műhelyemben
gyorsan és pontosan válllok
Baktáros tőrök kőz párnákat és tollat
Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!
Stern Salamon Bocskay-utca 9

Üzletáthelyezés!
Hechtell Ignác borkereskedését
áthelyezte Piata M. Vt. (Széche-
nyi-tér) 13. alá. Wertheimer-ház

Restaurant LLOYD étterem
ORT. 1270
CLUJ-KOLOZSVÁR, UNIÓ ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN
A nemrég megnyitott kőser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetése
alatt már is nagy közkedveltségnek örvend. — Elsőrendűen elkészített
ételei és italai a közönség legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni
Bankettek, lakodalmak, társasvacsorák stb. rendezését legintézményesebb árban vállalja

Szörme bundákban — és különféle
szörmekben nagy választék
Megrendelés, átalakítás
és festést minden meny-
nyiségben — vállalunk
1198
S. EISENSTÄDTER & Co.
szűcs, — szörmeáruház
Cal. Vt. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-49

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez
a páratlan ártán
HIGIEA SOSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszertár Gyár
1256 CLUJ-KOLOZSVÁR

CITROM
és mazsola nagyobb mennyiségben
MEGÉRKEZTE!
LÉB FIVÉREK CLUJ,
Piata Mih. Vt. (v. Széchenyi-tér) 8
TELEFON 471 TELEFON

**A BÉCSI DIVAT
SAISON-ÚJDONSÁGAI
MEGÉRKEZTEK**
VELOUR
DUVETIN
HOMESPUNS
SHELTAN
GYAPJU TRICOT
SHOTIS
VELOURCHEFFON
ANGOL RUHA-BÁRSZONY
CREP DE CHIN
CHARMANT
HAROREN
CREP GEORGET
FANTASIE
AZ ÖSSZES DIVATSZINEK BEN
OLCSÓ ÁRAK!
GRÜNWALD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÖLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Megérkez-
ték a
1984 —
nagy választékban női- és férfi cipők
„HERCULES”
cipőáruházba Str. Reg. Ferd. 5

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
1196 kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piata Vt. Mihai (v. Széche-
nyi-tér) 34 Dick-ház.

Hirdetés

Cacao Hollandi Korffs
csomagos és cartonos
Köménymag Hollandi
Szegefűbors
Fahéj la kefélt egész és tt.
garantált tiszta
Babérmag
Rizs Burma, Aracan, Beloch-
glace, Patna, Japan, Carolin
Borkősav
Gyümölcsiz la 50% cukortart.
Ecetsav
Chiozza Rizskeményítő
Pótkávék Franck, Cseh, Beck,
Fügekavé
Szódabicarbóna
Keserűsó
Glaubersó
Chlormész
Borax egész és tt.
Salmiáksó
Sósav
Kénsav
Vízüveg
Sulypát
Sikpor
Montánviaszk
Paraffin
Paraffingyertya Anglicis
szabadon
Firnisz Hollandi Alberdingk
Földfesték zöld, okker, sati-
nóber, angyalveres, őzbarna,
venyigefekete, mészkek,
hegyikréta
Ultramarin kulcs, aranylakat,
Storch, Setzer
Horganyfehér Péterswaldi
koronás
Budaiföld
Vaspor gömb. cartonos és
szabadon, darabos vaspor
Papir kötözőzsineg
Papir zsákzsineg
Papir szövetszák 20 és 30 kilós
Ásványvizek Polenai, Margit,
Salvator, Karlsbadiviz és
Karlsbadisó
Keserűviz
a legolcsóbb napiárban kapható a
„Casa Nostra” Hereskedelmi és
Ipari Részvénytársaságnál
SATU-MARE (Sztarmár)
Sürgönyeim: „MERCUR”